

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

НН Архітектурно-художній інститут
Кафедра Архітектури будівель і споруд

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з НІР

«30» червня 2025 року

І. Ажаман

РОБОЧА ПРОГРАМА
освітнього компонента – ОК 6

Врахування містобудівних умов в архітектурному проектуванні

Освітній рівень	другий (магістерський)			
Галузь знань	G Інженерія, виробництво та будівництво			
Спеціальність (спеціалізація)	G17 Архітектура та містобудування			
Освітньо-професійна програма	Архітектура будівель і споруд			
Обсяг освітнього компонента	3 кредити ЄCTS (90 академічних годин)			
	Лекції (академічних годин)	Практичні (академічних годин)	Лабораторні (академічних годин)	Самостійна робота (академічних годин)
	16	16	-	58
Індивідуальні завдання	аудиторна контрольна робота			
Форми підсумкового (семестрового) контролю	екзамен			

Робоча програма освітнього компонента «Врахування містобудівних умов в архітектурному проектуванні» є основним документом навчально-методичного забезпечення, передбаченим Законом України «Про вищу освіту» (п.12 ч.3.ст.34 та ч.7.ст.35) і розроблена у відповідності до ОПП Архітектура будівель і споруд, другого (магістерського) рівня спеціальності (спеціалізації) G17 Архітектура та містобудування

Мова викладання – українська

Розробник(и):

Д.філ., асистент кафедри містобудування

Кур'ян В.В.

УЗГОДЖЕНО

Гарант

Освітньо-професійної програми
Архітектура будівель і споруд

Дмитрик Н.О.

РЕКОМЕНДОВАНО

Науково-методичною комісією
НН Архітектурно-художній інститут

Протокол № 10 від 17.06.2025 р

Голова НМК

Дмитрик Н.О.

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні кафедри Містобудування

Протокол № 12 від 11.06.2025 р

В.о. завідувачки кафедри

Сторожук С.С.

1. Програмні результати навчання

Програмні результати навчання:

ПРН01. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері архітектури та містобудування і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень.

ПРН02. Мати спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності у сфері архітектури та містобудування з метою розвитку нових знань та процедур.

ПРН03. Здійснювати передпроектний аналіз архітектурно-містобудівних об'єктів і територій.

ПРН04. Розуміти і застосовувати у практичній діяльності теоретичні і практичні засади проектування інноваційних об'єктів містобудування, житлових, громадських, промислових будівель і споруд, реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів, методи досягнення раціонального архітектурно-планувального, об'ємно-просторового, конструктивного рішення, забезпечення соціально-економічної ефективності, екологічності, енергоефективності.

ПРН05. Знати, розуміти та оцінювати характеристики сучасних будівельних матеріалів, виробів і технологій, враховувати їх особливості при розробці інноваційних проєктних рішень будівель і споруд, в проєктах благоустрою міських і ландшафтних територій, при реконструкції та реставрації пам'яток архітектури і містобудування.

ПРН06. Забезпечувати гармонізацію об'єктів архітектури і предметного середовища, зокрема із застосуванням принципів і методів теорії дизайну архітектурного середовища.

ПРН07. Здійснювати проєктне моделювання, обирати цифрові технології та програмні засоби для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру, розробки і реалізації проєктів у сфері архітектури та містобудування, оформлення відповідної наукової та технічної документації, виготовлення макетів і наочних ілюстративних матеріалів.

ПРН08. Організовувати роботу над комплексними архітектурно-містобудівними проєктами, співпрацю з замовниками та громадськістю при розробці, узгодженні і публічному обговоренні архітектурних проєктів; зрозуміло доносити власні висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців.

ПРН09. Застосовувати енергоефективні та інші інноваційні технології при проведенні наукових архітектурно-містобудівних досліджень та прийнятті комплексних архітектурно-містобудівних рішень.

ПРН11. Приймати ефективні рішення у сфері архітектури та містобудування, розробляти і порівнювати альтернативи, враховувати обмеження, оцінювати можливі побічні наслідки та ризики.

ПРН12. Знати і застосовувати у практичній діяльності законодавство і нормативну базу щодо проведення досліджень та розробки архітектурно-містобудівних проєктів.

ПРН15. Аналізувати міжнародний та вітчизняний досвід щодо проектування об'єктів архітектури та містобудування.

ПРН16. Застосовувати результати комплексних наукових досліджень в галузі архітектури та містобудування та методику передпроектного аналізу, засновану на принципах міждисциплінарних зв'язків, в об'єктах експериментального та реального архітектурно-містобудівного проектування.

ПРН17. Здатність аналізувати містобудівні умови, природні ландшафти, структури та процеси для розробки архітектурних об'єктів, що поєднують естетику, функціональність і екологічну ефективність із застосуванням сучасних інноваційних технологій.

ПРН19. Здатність до використання методик просторового і архітектурного проектування для вирішення містобудівних завдань як на територіях, вільних від забудови, так і в історично сформованому просторі, забезпечення балансу між потребами збереження культурної спадщини та впровадженням сучасних технологій.

Диференційовані програмні результати навчання:

знати:

- методику перед-проектного містобудівного дослідження;
- основи типологічного аналізу містобудівних об'єктів на стадії передпроектного аналізу;
- взаємозв'язок та взаємодію творчих аспектів проектування і технічних засобів та методів моделювання;
- теоретичні і практичні засади проектування інноваційних об'єктів містобудування, житлових, громадських, промислових об'єктів міського середовища, реновації та трансформації структурних елементів міського середовища, методи досягнення раціонального архітектурно-планувального, об'ємно-просторового, конструктивного рішення, забезпечення соціально-економічної ефективності, екологічності, енергоефективності.

володіти:

- методикою містобудівного аналізу;
- методикою проведення аналітичних досліджень;
- навичками з планування заходів, пов'язаних з реновацією структурних елементів міського середовища.

вміти:

- розробляти генеральні плани архітектурно-містобудівних об'єктів;
- проводити передпроектний містобудівний аналіз території;
- проводити композиційно-містобудівний аналіз об'єкту дослідження міського середовища;
- проектувати об'єкти ландшафтної архітектури в міському середовищі.

2. Програма освітнього компонента

2.1 Лекції – 16 годин

№ п/п	Назва тем	Кількість годин			
		Форма навчання			
		денна	денна, ск	заочна	заочна, ск
1	2	3	4	5	6
1	Поняття архітектурно-містобудівної діяльності та роль в	2	-	-	-

1	2	3	4	5	6
	організації планувальної структури міст і комплексного впорядкування територій міського середовища.				
2	Визначення поняття «місто» та «міське середовище». Критерії визначення міста та міського середовища. Класифікація міських поселень.	2	-	-	-
3	Функціонально-планувальна структура міста та соціально-економічні чинники міського середовища.	2	-	-	-
4	Сучасні проблеми структурних елементів міського середовища, їх трансформація та реновація в зелену інфраструктуру.	2	-	-	-
5	Історичні передумови формування зеленої інфраструктури міського середовища.	2	-	-	-
6	Планувальна структура вуличної мережі міського середовища та класичні концепції розвитку систем розселення.	2	-	-	-
7	Формування систем озеленення міського середовища за ландшафтним принципом на прикладі міст України.	2	-	-	-
8	Екологічна деградація та зміна клімату міського середовища - як першопричина трансформації сучасного урбанізованого середовища існування людини.	2	-	-	-
Разом		16	-	-	-

2.2 Лабораторні заняття – не передбачено

2.3 Практичні заняття – 16 годин

№ п/п	Назва тем	Кількість годин			
		Форма навчання			
		денна	денна, ск	заочна	заочна, ск
1	2	3	4	5	6
1	Основні завдання містобудування. Архітектурно-естетичні цінності міського середовища.	2	-	-	-
2	Аналіз генерального плану міста. Визначення потенційно важливих ділянок структурних елементів міського середовища в об'єкт трансформації в зелену інфраструктуру.	2	-	-	-
3	Аналіз обраного об'єкту, фотофіксація, есе, замальовки, історична довідка.	2	-	-	-
4	Опорний план, SWOT-аналіз, функціональні схеми об'єкту дослідження.	2	-	-	-
5	Схеми вулично-дорожньої мережі та вело-пішохідної системи об'єкту дослідження.	2	-	-	-
6	Схеми озеленення, рельєфу, формування перерізу об'єкту дослідження.	2	-	-	-
7	Ескіз концепції генерального плану з перспективними зображеннями видових точок об'єкту.	2	-	-	-
8	Захист презентації аудиторної контрольної роботи	2	-	-	-
Разом		16	-	-	-

2.4 Самостійна робота – 58 годин

№ п/п	Види самостійної роботи	Кількість годин
		Форма навчання

		денна	денна, ск	заочна	заочна, ск
1	2	3	4	5	6
1	Закріплення матеріалу лекцій	26	-	-	-
2	Підготовка до практичних занять	26	-	-	-
3	Виконання завдань аудиторної контрольної роботи	5	-	-	-
Разом		58	-	-	-

3. Тематика індивідуальних завдань

За освітнім компонентом передбачено виконання аудиторної контрольної роботи.

Аудиторну контрольну роботу передбачено з теми «Архітектурно-містобудівне формування структурного елементу міського середовища» та складається з креслень, що формують аналітичну частину та концептуальну проєктну частину завдання, а саме: опорного плану, аналітичних схем, фото фіксації містобудівного об'єкту, що досліджується; генерального плану, схем містобудівного об'єкту, переріз місцевості проєктування, алеї, доріг, окремих конструктивних вузлів, малих архітектурних форм.

Робота складається з двох частин: аналітичної та концептуальної і виконується у вигляді графічної частини - 2 аркуша формату А1 (1 аркуш - проєктно-дослідна частина, 2 аркуш - проєктна частина), або в вигляді презентації (формат А3).

4. Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «екзамену» за освітнім компонентом «Врахування містобудівних умов в архітектурному проєктуванні» складає від 60 балів до 100 балів і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Вид контролю	Кількість у семестрі		
1	2	3	4
Поточний контроль знань:		36	60
в т.ч.:			
- Виконання завдань на практичних заняттях: вибір об'єкту дослідження; збір вихідних матеріалів (ситуаційні схеми, генеральні плани об'єкту дослідження в різні історичні періоди; фотофіксація); ескізування рішення генерального плану структурного елементу міського середовища.	Кожне заняття	6	10
- Відповідь на контрольні питання по лекційному курсу навчальної дисципліни.	1	10	10
- Виконання аудиторної контрольної роботи	1	20	40
Семестровий контроль знань - екзамен	1	24	40
Разом		60	100

Перелік екзаменаційних питань:

1. Дайте визначення поняттю «архітектура»?

2. Розкрийте поняття «архітектурна діяльність»?
3. Розкрийте поняття «містобудівна діяльність»?
4. Назвіть об'єкти містобудівного проектування?
5. Розкрийте поняття «урбаністика» та «урбанізація»?
6. З яких основних розділів складається архітектурний проект, назвіть основні стадії проектування?
7. Які Ви знаєте сучасні види розселення і які чинники впливають на розвиток розселення?
8. Що таке система розселення і що формує єдину систему розселення?
9. Яка основна мета районного планування і які задачі вирішують схеми районного планування?
10. Що таке ієрархічне підпорядкування структурно-планувальних одиниць міста?
11. Яка класифікація міста за територіально-планувальними структурами міст?
12. Що таке транспортна інфраструктура міста, які основні вимоги до неї, які елементи плану вулиць і доріг?
13. Що таке зелена інфраструктура міста, які основні вимоги до неї, назвіть елементи зеленої інфраструктури за поділом?
14. Що таке «червона лінія» і лінія забудови?
15. Що таке сельбищна територія, які основні принципи її формування, чинники, що враховують при організації сельбищної зони?
16. Які основні структурні елементи міського середовища?
17. Які основні структурні елементи сельбищної території?
18. Які переваги та недоліки малоповерхової забудови? Житлової забудови середньої поверховості? Багатоповерхової забудови?
19. Які території охоплює промисловий район і промисловий вузол?
20. Які соціально-економічні чинники формують міське середовище?
21. Дайте визначення поняттю «місто»?
22. Розкрийте поняття «міське середовище»?
23. Розкрийте критерії визначення міста та міського середовища?
24. Назвіть класифікацію міських поселень?
25. Які класичні концепції розвитку систем розселення?
26. Які системи озеленення міського середовища, за ландшафтним принципом на прикладі міст України?
27. Розкрийте поняття «реновація»?
28. Що таке «трансформація» в контексті архітектури та містобудування?
29. Назвіть основні структурні елементи сучасного міського середовища, які підлягають трансформації або реновації?
30. Розкрийте поняття «міський тепловий острів»?

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Планування і забудова територій. - К. : Мінрегіонбуд України, (Державні будівельні норми України). ДБН Б.2.2-12:2019. - Чинний від 2019-10-01. - Київ., 2018. 177 с.

2. Містобудування. Довідник проектувальника. Панченко Т.Ф. К.:Укрархбудінформ, 2001. 192 с.

3. Закон України Про регулювання містобудівної діяльності. Відомості Верховної Ради України (ВВР, 2011, № 34, ст.343).

4. Архіпова К. К., Савін В. О. Полікарпова Л. В. Проектування архітектурного середовища з урахуванням життєдіяльності осіб з обмеженими фізичними можливостями : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ ІННІ, 2020. 183 с.

5. Петришин Г.П., Посацький Б.С. Містобудівне проектування. Частина І: Місто як об'єкт проектування. Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 328 с.

6. Петришин Г.П., Посацький Б.С. Містобудівне проектування. Частина ІІ: Проектування структурних елементів міста. Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. 288 с.

7. Кур'ян В.В. Принципи архітектурно-містобудівного формування зеленої інфраструктури міського середовища: дис. д-ра філ. спец. 191 – Архітектура та містобудування: ОДАБА. Одеса. 2024. 267 с. ОДАБА. Одеса. 2024. 267 с. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0824U002205/>

8. Білоконь Ю.М. Проблеми містобудівного розвитку територій: навчальний посібник. Київ: Укрархбудінформ, 2001. 70 с.

Допоміжні джерела інформації

9. Білоконь Ю.М. Типологія містобудівних об'єктів. Київ: Укрархбудінформ, 2001. 68 с.

10. Глазирин В.Л., Шкрабик Й.В. Основи містобудування: навчальний посібник. Одеса ОДАБА, 2018. 212 с.

11. Кур'ян В.В. Застосування прийомів архітектурно-містобудівного формування зеленої інфраструктури при реновації депресивних промислових територій в ландшафтно-рекреаційні зони. Збірник наукових праць «регіональні проблеми Архітектури та містобудування». Одеса, 2024. Вип. 18. С. 118-124. <https://doi.org/10.31650/2707-403X-2024-18-130-136>

12. Кур'ян В.В. Функціональний аналіз детермінант формування зеленої інфраструктури міст в історичній ретроспективі згідно етапів вдосконалення та трансформації. Наукові проблеми архітектури та містобудування. 2025. №3 С. 56-59. <https://doi.org/10.31650/2786-7749-2025-3-56-69>